

UZASADNIENIE

odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030”

Zgodnie z art. 46 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przeprowadzenie strategicznej oceny wymagane jest dla projektów polityk, strategii, planów oraz programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, opracowanych lub przyjmowanych przez organ administracji, wyznaczający ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także w przypadku wprowadzenia zmian do tych dokumentów.

Na podstawie art. 48 ust. 1 i 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, organ opracowujący projekt dokumentu, po uzgodnieniu z właściwymi organami, może odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Plan gospodarki niskoemisyjnej jest dokumentem ujednocającym politykę lokalną w zakresie opracowania dogodnych warunków dla rozwoju na terenie gminy Ciechanowiec. Planowane w Strategii działania mają przyczynić się do poprawy jakości życia lokalnej społeczności.

Wnioskując o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030” wzięto pod uwagę wynikające z ww. ustawy, przesłanki określone w art. 48 oraz uwarunkowania określone w art. 49, a mianowicie charakter działań przewidzianych w przedmiotowym dokumencie, rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko oraz cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko.

Projekt dokumentu pn. aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030” dotyczy obszaru w granicach jednej gminy – Ciechanowiec, i równocześnie realizacja zapisów dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. PGN jest dokumentem ogólnym określającym preferowane kierunki rozwoju gminy i planowane kierunki interwencji. Natomiast dokument nie wskazuje lokalizacji, skali, zakresu oraz planu konkretnych inwestycji/projektów i ich budżetu, które mają służyć osiągnięciu celów. Założono, iż realizację celów zawartych w projekcie dokumentu zapewnią dokumenty wdrożeniowe, które stanowić będą odrębne opracowania, wskazujące konkretne rozwiązania i zadania do realizacji. Wskazane w projekcie strategii działania nie wyznaczają ram dla realizacji przedsięwzięć mogących powodować prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia dla środowiska i ryzyka dla zdrowia ludzi.

**Sporządzono na podstawie art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 roku
o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa
w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
(Dz.U. z 2021 r. poz. 247)**

**1) charakter działań przewidzianych w dokumentach, o których mowa w art. 46 i 47,
w szczególności:**

**a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć,
w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć:**

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2020 przyjęty został Uchwałą Nr 165/XXVII/2017 Rady Miejskiej w Ciechanowcu z dnia 14 września 2017 roku. Celem strategicznym Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Ciechanowiec na lata 2017-2020 było ograniczenie emisji (w tym głównie emisji gazów cieplarnianych) do środowiska w gminie Ciechanowiec w latach 2017-2020. Przedmiotem aktualizacji dokumentu jest rozszerzenie realizacji planu na kolejne lata – do 2030 roku (horyzont czasowy zbieżny z obowiązującą strategią rozwoju gminy), a także wprowadzenie modyfikacji do dokumentu i jego uzupełnienie o nowe zadania, których realizacja pozwoli na ograniczenie zużycia energii i/lub emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, a także wpłynie na wzrost wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Oprócz korzyści w skali makro, docelowo Plan Gospodarki Niskoemisyjnej ma służyć wszystkim mieszkańcom gminy, a zaplanowane w nim działania mają na celu poprawę jakości powietrza oraz zmniejszenie kosztów zużycia energii.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki realizacji następujących celów szczegółowych:

- ograniczenie zużycia paliw nieodnawialnych dla celów grzewczych i w transporcie,
- podwyższenie efektywności energetycznej urządzeń i obiektów,
- wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
- ograniczenie zużycia energii elektrycznej oraz energii finalnej.

Realizacja wymienionych celów odbywać się będzie poprzez działania, na których realizację gmina ma bezpośredni wpływ, a więc działania podejmowane przez samą gminę lub jednostki od niej zależne, a także poprzez działania podejmowane przez inne podmioty z terenu gminy Ciechanowiec. Realizacja celów wymagać będzie podjęcia szeregu różnorodnych i szeroko zakrojonych działań, nie tylko bezpośrednio sprzyjających ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń, ale również tych które wpływają na redukcję w sposób pośredni sprzyjając zmniejszeniu zużycia paliw i energii.

Przyjęte do realizacji cele stanowią odpowiedź Gminy na krajową politykę w zakresie redukcji niskiej emisji, jak również uwzględniają lokalne uwarunkowania i aspiracje Gminy Ciechanowiec. Po zidentyfikowaniu obszarów problemowych na terenie Gminy, jako priorytetowe należy uznać działania w obszarach:

DZIAŁANIE I. Ograniczenia emisji w budynkach i obiektach komunalnych.

DZIAŁANIE II. Modernizacji energetycznej budynków mieszkalnych i zmiany źródeł ciepła na niskoemisyjne.

DZIAŁANIE III. Modernizacji oświetlenia ulicznego.

DZIAŁANIE IV. Ograniczenia emisji zanieczyszczeń z transportu - z uwzględnieniem infrastruktury drogowej, transportu publicznego, indywidualnego i rowerowego.

DZIAŁANIE V. Zwiększenia świadomości mieszkańców dotyczącej ich wpływu na lokalną gospodarkę ekoenergetyczną oraz jakość powietrza.

DZIAŁANIE VI. Zwiększenia wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

DZIAŁANIE VII. Budowy gminnego zakładu do produkcji pelletu.

Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej po aktualizacji jest dokumentem koncentrującym się na zwiększeniu efektywności energetycznej, wzroście wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji emisji gazów cieplarnianych, dzięki czemu możliwe będzie uzyskanie korzyści ekonomicznych, społecznych, a przede wszystkim środowiskowych. Przedstawia on kierunki działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów projektu w perspektywie do 2030 roku, jednakże nie niesie ze sobą wiążących ograniczeń w stosunku do usytuowania, rodzaju i skali przewidzianych w nim przedsięwzięć. Zaproponowane działania mogą być odpowiednio modyfikowane, tak aby osiągnięty został cel główny.

Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej nie zawiera lokalizacji, skali oraz planu konkretnych działań i ich budżetu. Założono natomiast, że operacjonalizację celów zapewnią programy wdrożeniowe, które stanowić będą odrębne opracowania, wskazujące konkretne rozwiązania i zadania do realizacji. W związku z powyższym, projekt dokumentu nie ustala ram dla późniejszej realizacji konkretnych przedsięwzięć dlatego też nie jest możliwe określenie ich usytuowania, rodzaju i skali.

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach:

Projekt Planu Gospodarki Niskoemisyjnej po aktualizacji jest dokumentem wpisującym się w proces strategicznego myślenia o rozwoju. Jest komplementarny z innymi dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju kraju i regionu. Wyznaczone cele strategiczne przyjęte w projekcie są zbieżne z innymi zatwierdzonymi, wieloletnimi planami rozwoju wyższego szczebla na poziomie m.in.: krajowym oraz regionalnym.

Główną zasadą polityki ekologicznej państwa polskiego jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju, której podstawowym założeniem jest takie prowadzenie działań we wszystkich dziedzinach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w jak najlepszym stanie, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej.

Pakiet energetyczno-klimatyczny (3x20)

Został przyjęty przez Parlament Europejski w grudniu 2008 r. i zakłada, że UE zyska pozycję światowego lidera w ochronie klimatu. Cele pakietu:

- 1) zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do 2020r. co najmniej o 20% w porównaniu do 1990 r.,
- 2) racjonalizacja wykorzystania energii i w konsekwencji ograniczenie jej zużycia o 20% (w porównaniu z prognozami dla UE na 2020 rok) – zwiększenie efektywności energetycznej,
- 3) zwiększenie udziału energii produkowanej w OZE do 20% całkowitego zużycia energii średnio w UE w 2020 r. (dla Polski ten cel ustalono na poziomie 15%).

Dyrektywy PE dotyczące efektywności energetycznej

Ograniczenie zużycia energii i zmniejszenie ilości odpadów to kwestie o coraz większym znaczeniu dla UE. W 2007 r. przywódcy UE wyznaczyli cel dotyczący zmniejszenia rocznego zużycia energii przez Unię o 20% do 2020 r. W 2018 r. w pakiecie „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” wyznaczono nowy cel zmniejszenia zużycia energii o co najmniej 32,5% do 2030 r. Działania mające na celu zapewnienie efektywności energetycznej coraz częściej uznaje się nie tylko za środek zapewniający zrównoważone dostawy energii, ograniczający emisje gazów cieplarnianych, zwiększający bezpieczeństwo dostaw i ograniczający wydatki na import energii, lecz także za środek służący promowaniu konkurencyjności UE. Efektywność energetyczna jest zatem strategicznym priorytetem unii energetycznej, a UE promuje zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”.

Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski

Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 Strategia Zrównoważonego Rozwoju Polski ma służyć przede wszystkim stworzeniu warunków dla takiego stymulowania procesów rozwoju, aby w jak najmniejszym stopniu zagrażały one środowisku.

Konieczne jest sukcesywne eliminowanie procesów i działań gospodarczych szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, promowanie sposobów gospodarowania "przyjaznych środowisku" oraz przyspieszanie procesów przywracania środowiska do właściwego stanu, wszędzie tam, gdzie nastąpiło naruszenie równowagi przyrodniczej. Realizacja tych postulatów nie może jednak jednocześnie powodować niepożądanego zmniejszania tempa wzrostu gospodarczego, ani poszerzać marginesu ubóstwa, czyli pogłębiania lub powstawania nowych napięć społecznych i zagrożeń ekonomicznych.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Dokument odnosi się do najistotniejszych zagadnień energetyki polskiej, a realizacja wskazanych w strategii działań umożliwi rozwiązanie takich kwestii jak rosnące zapotrzebowania na energię, problemy dotyczące infrastruktury wytwórczej i transportowej, ochrona środowiska i zobowiązania względem UE. Główne cele

dokumentu, przyjętego przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 r., w obszarze efektywności energetycznej to:

- 1) dążenie do utrzymania „zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego”, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
- 2) konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
- 3) kierunki polityki energetycznej:
  - poprawa efektywności energetycznej,
  - wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
  - dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
  - rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
  - rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
  - ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Krajowy Program Ochrony Powietrza

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) (KPOP) obowiązuje od 1 października 2015 r. Jest to dokument strategiczny, którego głównym celem jest poprawa jakości życia Polaków, w tym szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Realizacja wyznaczonego celu i wskazane kierunki działań mają pozwolić na osiągnięcie w możliwie krótkim czasie dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego i innych szkodliwych substancji w powietrzu.

Kierunki działań Krajowego Programu Ochrony Powietrza:

- 1) Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza.
- 2) Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza.
- 3) Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi.
- 4) Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza.
- 5) Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza.
- 6) Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Poza wymienieniem celów KPOP wskazuje kierunki interwencji najbardziej efektywnych i optymalnych kosztowo działań naprawczych, technicznych, a także

organizacyjnych w skali całego kraju, które pozwolą na podjęcie odpowiednich środków na szczeblu krajowym, regionalnych oraz lokalnym.

Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza

W celu wypełnienia zobowiązania wynikającego z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchycenia dyrektywy 2001/81/WE (dyrektywa NEC), a więc osiągnięcia redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza, uchwałą Nr 34 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2019 r. (M.P. z 2019 r., poz. 572) został przyjęty Krajowy program ograniczania zanieczyszczenia powietrza.

Zobowiązania Polski w zakresie redukcji emisji odnoszą się do dwóch okresów, które obejmują lata: od 2020 do 2029 roku oraz od 2030 roku. Zobowiązania redukcyjne ustala się poprzez odniesienie do emisji w roku referencyjnym 2005. Zobowiązania te zostały określone odpowiednio dla obu wskazanych wyżej okresów dla SO₂ o 59% i 70%, dla Nox o 30% i 39%, dla NMLZO o 25% i 26%, dla NH₃ o 1% i 17% oraz dla PM_{2,5} o 16% i 58%.

KPOZP jest dokumentem, który stanowi narzędzie koordynowania i zarządzania działaniami i środkami realizowanymi zgodnie z innymi dokumentami, a także tworzy podstawy do dalszego kreowania polityk i strategii zakładających wzmożone wysiłki do osiągnięcia celów redukcyjnych.

Krajowy Plan Działania w Zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych

Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych jest realizacją zobowiązania wynikającego z art. 4 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE. Krajowy plan działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych został przygotowany na podstawie schematu przygotowanego przez Komisję Europejską (decyzja Komisji 2009/548/WE z dnia 30 czerwca 2009 r. ustanawiająca schemat krajowych planów działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na mocy dyrektywy 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady).

Cel główny planu, przyjętego przez Radę Ministrów 7 grudnia 2010 r., to osiągnięcie poziomu 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto w 2020 r., (w tym w zakresie udziału odnawialnych źródeł w sektorze transportowym 10%, w ciepłownictwie i chłodnictwie 17%, elektroenergetyce 19%).

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (projekt)

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 jest dokumentem przedstawiającym politykę klimatyczno – energetyczną w Polsce, a jego opracowanie wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie

klimatu, zmiany rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009 dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (EU) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (rozporządzenie 2018/1999).

Projekt KPEiK prezentuje kierunki działań oraz spodziewane efekty w pięciu wymiarach unii energetycznej: bezpieczeństwo energetyczne, wewnętrzny rynek energii, efektywność energetyczna, obniżenie emisyjności oraz badania naukowe, innowacje i konkurencyjność.

Założenia Narodowego Programu Gospodarki Niskoemisyjnej przyjęte przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku

Celem głównym (ZNPRGN) jest: rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. Cele szczegółowe obejmują:

- 1) Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.
- 2) Poprawa efektywności energetycznej.
- 3) Poprawa efektywności gospodarowania surowcami naturalnymi.
- 4) Rozwój i wykorzystanie technologii niskoemisyjnych.
- 5) Zapobieganie powstawaniu oraz poprawa efektywności gospodarowania odpadami.
- 6) Promocja nowych wzorców konsumpcji.

Dokumenty o charakterze regionalnym

Plan energetyczny Województwa Podlaskiego

Podstawowe cele:

- 1) Ocena sytuacji energetycznej województwa podlaskiego.
- 2) Zidentyfikowanie barier ograniczających wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii w regionie.
- 3) Określenie potencjalnych możliwości rozwoju energetyki w regionie.
- 4) Wykonanie bilansu energetycznego województwa podlaskiego.
- 5) Wyznaczenie celów strategicznych planu energetycznego.
- 6) Określenie działań wspierających rozwój energetyki w województwie podlaskim.

Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030

Zapisy Strategii mają wpływ na przyszły program regionalny, kontrakt z rządem, na wszelkie dokumenty rozwojowe w województwie (w tym plany rozwoju poszczególnych sektorów: transportu, zdrowia, polityki społecznej, na strategie samorządowe). Strategia nie zawiera szczegółowych rozstrzygnięć, co do konkretnych projektów i działań w określonym czasie i miejscu. Rozstrzygnięcia takie zostaną zawarte w programach wojewódzkich i operacyjnych. Misja Strategii Województwa Podlaskiego 2030 brzmi: „Ambitne Podlaskie”. Wizja regionu zawarta jest w hasle „4P”: Podlaskie jest przedsiębiorcze, partnerskie i perspektywiczne.

Strategia jest kluczowym elementem programowym, określającym zasady i kierunki

długofalowej koncepcji rozwoju regionu. Formułując cele i priorytety wskazuje ona dziedziny koncentracji wysiłku rozwojowego i pożądane tendencje zmian, które powinniśmy wspierać i promować, aby uzyskać określony efekt. Osiągnięcie wyznaczonych celów możliwe będzie poprzez partnerstwo wszystkich środowisk regionalnych, będących głównymi beneficjentami wdrożenia.

Cele Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego podporządkowane są realizacji wizji rozwoju i stanowią swego rodzaju ścieżki dojścia do wizji. Na poziomie celów strategicznych wyróżniono trzy:

1. Dynamiczna gospodarka;
2. Zasobni mieszkańcy;
3. Partnerski region.

Każdy z celów strategicznych zawiera w sobie cele operacyjne, które z kolei określają zarówno kluczowe kierunki działań, jak i głównych interesariuszy. Cele operacyjne ukierunkowane są na wykorzystywanie potencjałów województwa i służą reakcji na określone wyzwania rozwojowe.

Cel strategiczny dynamiczna gospodarka będzie realizowany przez następujące cele operacyjne:

1. Przemysły przyszłości;
2. Podlaski system otwartych innowacji;
3. Lokalna przedsiębiorczość;
4. Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego;
5. E-podlaskie.

Cel strategiczny zasobni mieszkańcy będzie realizowany przez następujące cele operacyjne:

- 1) Kompetentni mieszkańcy;
- 2) Aktywni mieszkańcy;
- 3) Przestrzeń wysokiej jakości.

Cel strategiczny partnerski region będzie realizowany przez następujące cele operacyjne:

1. Dobre zarządzanie;
2. Kapitał społeczny;
3. Partnerstwa międzynarodowe i ponadregionalne;
4. Gościnny region.

Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej

8 czerwca 2020 roku Sejmik Województwa Podlaskiego uchwalił nowe programy ochrony powietrza (POP) dla wszystkich stref województwa podlaskiego tj. strefy aglomeracja białostocka oraz strefy podlaskiej. Programy powstały w oparciu o wyniki opracowanej w Głównym Inspektoracie Ochrony Środowiska "Rocznej oceny jakości powietrza w województwie podlaskim. Raport wojewódzki za rok 2018".

Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i

dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa podlaskiego w danym roku kalendarzowym.

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024

Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 roku przyjęty Uchwałą Nr XXIX/262/2016 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 24 października 2016 r. Cele Programu określono w ramach poszczególnych obszarów interwencji w oparciu o analizę stanu środowiska. Jednym z obszarów interwencji jest „ochrona klimatu i jakość powietrza”. W ramach tego obszaru wyznaczono następujące cele i kierunki interwencji:

- 1) Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza.
  - Modernizacja transportu w kierunku transportu niskoemisyjnego.
  - Opracowanie i aktualizacja programów w zakresie ochrony powietrza.
  - Monitoring powietrza.
  - Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza i przeciwdziałania zmianom klimatu.
- 2) Poprawa efektywności energetycznej.
  - Rozbudowa przesyłowej i dystrybucyjnej sieci ciepłowniczej i gazowej.
  - Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i prywatnym, w tym termomodernizacja i wymiana oświetlenia.
- 3) Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu.
  - Pozyskiwanie energii ze źródeł odnawialnych (słońca, wiatru, wody, biomasy i biogazu) do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/330/17 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 22 maja 2017 roku (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego z 2017 r., poz. 2777)

System celów polityki przestrzennej zagospodarowania województwa obejmuje cel strategiczny i 5 celów cząstkowych, stanowiących jego rozwinięcie, odniesionych do kluczowych elementów zagospodarowania województwa, w tym jego obszarów funkcjonalnych.

Cel strategiczny zagospodarowania przestrzennego województwa to: Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przyrodniczego.

W ramach tego celu wyodrębnia się cele cząstkowe - szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania.

Cel 2. Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego.

Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej.

Cel 4. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowych oraz racjonalne użytkowanie zasobów.

Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego, naturalne i awariami przemysłowymi oraz zdolności obronnych i ochronnych.

Dokumenty o charakterze lokalnym

Wymiar lokalny Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Ciechanowiec jest spójny z obowiązującymi dokumentami szczebla lokalnego:

- Strategia Rozwoju Gminy Ciechanowiec na lata 2021-2030;
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ciechanowiec.

W przytoczonych powyżej dokumentach strategicznych, mimo iż nie traktują bezpośrednio o temacie gospodarki niskoemisyjnej, zadania wyznaczane do realizacji mogą prowadzić, pośrednio lub w sposób bezpośredni do realizacji celów określonych w niniejszym Planie.

Podsumowanie

Podsumowując powyższą prezentację programów i planów i zawartych w nich zapisów kierunkowych dla Planu Gospodarki Niskoemisyjnej należy stwierdzić, że ustalenia PGN pozostają w zgodzie z obowiązującymi uwarunkowaniami politycznymi, prawnymi i gospodarczymi. Działania planu są realizacją celów i działań dokumentów wyższego

rzędu.

Zapisy Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Ciechanowiec są także spójne z aktualnymi programami i strategiami funkcjonującymi na obszarze zarówno gminy, jak i regionu. Wszystkie działania zawarte w PGN są konsekwencją konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska:

Przedkładany do uzgodnienia projekt dokumentu pt. aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej

dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030” zakłada uwzględnianie aspektów środowiskowych na każdym etapie realizacji tego dokumentu, w tym przede wszystkim przy wdrażaniu konkretnych zadań inwestycyjnych. Takie podejście wynika z samej specyfiki projektu opartej w dużej mierze na zasadach i koncepcji zrównoważonego rozwoju. Wyznaczone kierunki działań realizowane w ramach przyjętych celów dokumentu, nakładają obowiązek zachowania zasad zrównoważonego rozwoju i promują podejście proekologiczne.

Niniejszy dokument będzie przyczyniał się do promowania zasad zrównoważonego rozwoju i jednocześnie aktywnie wspierał wdrażanie prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska, poprzez podjęcie kompleksowych działań w zakresie redukcji emisji dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń do atmosfery oraz poprawy efektywności energetycznej i wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Ciechanowiec. Zgodnie z założeniami przyjętymi w projekcie dokumentu gospodarka miejska prowadzona jest zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, tj. korzystania z zasobów naturalnych z myślą o przyszłych pokoleniach.

Uwzględniając stopień szczegółowości analizowanego dokumentu oraz dostępne na tym etapie programowania informacje dotyczące warunków realizacji poszczególnych celów, można stwierdzić, że ich realizacja w ujęciu ogólnym przyczyni się do poprawy jakości środowiska, zachowania różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zapotrzebowania na nieodnawialne zasoby środowiska.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska:

Dokument w całej swej treści odnosi się do problematyki ochrony środowiska, zwłaszcza zapobiegania emisji substancji do środowiska, ograniczania zużycia surowców i racjonalnego korzystania, jak i planowania zużycia. W projekcie dokumentu pt. aktualizacja „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030”, wskazane są planowane kierunki działań ściśle powiązane z problemami w zakresie ochrony środowiska i służą ich rozwiązaniu.

Gmina Ciechanowiec znajduje się pod wpływem dominującej zachodniej cyrkulacji mas powietrza. Sprzyja to napływowi zanieczyszczeń z dalszych odległości, w tym z terenów uprzemysłowionych w Polsce i Europie. Napływ mas powietrza z zachodu ma największe znaczenie dla wielkości stężeń zanieczyszczeń powietrza i ładunków wnoszonych z opadami do podłoża w Polsce północno-wschodniej. Na emisję lokalną składa się emisja ze źródeł stacjonarnych (kotłownie lokalne, paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, rolnictwo i inne) oraz ze źródeł mobilnych.

W planie przewiduje się zwiększenie wydajności oraz ograniczenie strat energii w kotłowniach budynków użyteczności publicznej. Dokument przewiduje zmianę kierunku preferowanych rozwiązań dotyczących ogrzewania indywidualnego z urządzeń emitujących duże ilości zanieczyszczeń na źródła odnawialne lub ograniczające niską emisję.

Wszystkie działania przewidziane w dokumencie zostaną przeprowadzone na rzecz zmniejszenia zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery oraz minimalizacji wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne. Realizacja wymienionych proekologicznych działań nie tylko umożliwi władzom walkę z emisją gazów cieplarnianych do atmosfery, ale również pobudzi gospodarkę, a tym samym przyczyni się do utworzenia nowych miejsc pracy.

Ponadto dokument ten stanowi podstawę do ubiegania się o środki wsparcia na działania efektywnościowe i proekologiczne związane z realizacją celów gospodarki niskoemisyjnej.

Przewiduje się, że wdrażanie PGN przyczyni się w znacznym stopniu do rozwiązania ww. problemów m.in. dzięki podniesieniu świadomości ekologicznej mieszkańców, która będzie skutkowała wysokim poziomem prośrodowiskowych zachowań społeczności ciechanowieckiej.

2) rodzaj i skalę oddziaływania na środowisko, w szczególności:

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań:

Ze względu na kierunkowy, ramowy charakter projektu PGN i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, niemożliwe jest wskazanie podstawowych informacji na ich temat (tj. skali przedsięwzięcia, lokalizacji, powierzchni zabudowy, technologii, itp.), niemożliwa jest więc szczegółowa ocena oddziaływania na środowisko proponowanych w dokumencie celów, tj. prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań nie może być przedmiotem dokładniejszej analizy.

Określenie prawdopodobieństwa wystąpienia, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości i odwracalności oddziaływań inwestycji proponowanych do realizacji w niniejszym dokumencie nie jest możliwe do momentu przygotowania kompletnej dokumentacji

technicznej poszczególnych inwestycji.

Nie można jednak wykluczyć, że realizacja niektórych programów wdrożeniowych, ze względu na ich zakres i charakter, może mieć znaczące oddziaływanie na środowisko, przede wszystkim na etapie realizacji inwestycji. W takim wypadku, określenie szczegółowych warunków realizacji przedsięwzięć, zastosowanych metod ograniczania negatywnego oddziaływania, analiza wariantów alternatywnych bądź propozycja działań kompensacyjnych zachodzić będzie na etapie właściwej oceny oddziaływania na środowisko dla konkretnego działania. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być potencjalnie negatywne rozważone będą warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko co wynika z obowiązku uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych z odpowiednimi służbami i jednostkami. Można natomiast założyć, że większość przedsięwzięć wpisujących się w kierunki działań strategicznych, na etapie eksploatacji będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych:

Z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych zadań, ocena prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań skumulowanych, nie może zostać dokonana. Natomiast, ze względu na znaczną odległość Ciechanowca od granic państwa (najbliższa granica to ok. 70 km w linii prostej) nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych wynikających z wdrażania celów „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030”.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska:

Zaktualizowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej pozwoli na osiągnięcie celów zgodnych z postanowieniami pakietu klimatyczno-energetycznego. Plan promować będzie zastosowanie odnawialnych źródeł energii oraz racjonalizację zużycia energii, co w zasadniczy sposób przyczyni się m. in. do poprawy stanu środowiska naturalnego na obszarze gminy oraz ograniczy koszty ogrzewania i utrzymania obiektów na jej terenie. Realizacja planowanych przedsięwzięć nie powinna wpłynąć na zwiększanie prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia dla środowiska, ani spowodować wystąpienia oddziaływań skumulowanych. Działania wynikające z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej nie powinny stanowić zagrożenia, jakie określono dla obszarów Natura 2000. Określone w Planie działania w żaden sposób nie będą negatywnie oddziaływać na inne obszary podlegające ochronie zgodnie z ustawą o ochronie przyrody.

Planowane przedsięwzięcia w ramach PGN nie spowodują żadnych istotnych strat w środowisku naturalnym. Nie przewiduje się powstania odpadów zaliczonych

do grupy odpadów niebezpiecznych. Prace modernizacyjne nie spowodują zmian właściwości fizyczno-chemicznych wód podziemnych oraz zaburzeń w ich lokalnej cyrkulacji.

Dla planowanych w PGN przedsięwzięć, po przeprowadzeniu analizy zagrożeń wynikających z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska i emisji, nie przewiduje się znaczących oddziaływań na środowisko, obejmujących bezpośrednio, pośrednio, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio i długoterminowe, stałe i chwilowe oddziaływania na środowisko. Z punktu widzenia realizacji projektowanego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, propozycje i działania w nim zawarte pozostają neutralne lub pozytywne dla istniejących problemów ochrony środowiska w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Cele wyznaczone w projekcie strategii mają charakter społeczny - pozytywne oddziaływanie realizacji zapisów dokumentu na ludność jest oczywiste i będzie miało wieloaspektowy charakter (zarówno w sferze materialnej jak i pozamaterialnej), a ich wdrażanie ma służyć również poprawie warunków środowiskowych. W związku z powyższym, na tym etapie można stwierdzić, że nie przewiduje się wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska związanego z wdrażaniem dokumentu.

3) cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko, w szczególności:

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływania, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu:

Projekt aktualizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030” jest dokumentem obejmującym obszar gminy Ciechanowiec. Obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w ww. strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje wystąpienie negatywnego wpływu przewidzianych inwestycji na zachowanie dziedzictwa kulturowego.

W projekcie strategii nie są wskazywane lokalizacje przedsięwzięć, nie jest też zapisany plan konkretnych działań oraz ich skala. Na tym poziomie planowania strategicznego nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na opisane obszary. Co więcej, realizowane zadania, zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze, co wynika z obowiązku uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych z odpowiednimi służbami i jednostkami. Zakłada się, że realizacja założeń projektu PGN na terenie gminy w istotny sposób pozwoli chronić walory przyrodnicze.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym:

Obszary Natura 2000

Około 5,5% powierzchni gminy Ciechanowiec leży w granicach Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 (OSO) „Dolina Dolnego Bugu” (PLB140001) ustanowionego Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie Obszarów Specjalnej Ochrony Natura 2000.

Obszar zajmuje powierzchnię 74 309,92 ha (w tym na obszarze gminy ok. 1 107,9 ha) i położony jest na terenie trzech województw – Podlaskiego, Mazowieckiego i Lubelskiego. Obszar obejmuje ok. 260 km odcinek doliny Bugu od ujścia Krzyny do Jeziora Zegrzyńskiego. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej E 51. Występują tu co najmniej 22 gatunki ptaków z Załącznika i Dyrektywy Ptasiej, a także 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi.

Około 1,9% powierzchni gminy leży w granicach Obszaru Mającego Znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 (OZW) „Ostoja Nadbużańska” (PLH140011), zaproponowanego w kwietniu 2004 r. i zatwierdzonego w lutym 2008 r.

Obszar zajmuje powierzchnię 46 036,74 ha (w tym na obszarze gminy ok. 380,99 ha) i położony jest w granicach trzech województw – Podlaskiego, Mazowieckiego i Lubelskiego.

Ostoja obejmuje ten sam ok. 260 km odcinek doliny Bugu, który objęty jest Obszarem Natura 2000 „Dolina Dolnego Bugu”. Niecałe 20% obszaru ostoi zajmują lasy. Zdecydowanie dominują siedliska nieleśne: łąki, pastwiska oraz uprawy rolnicze.

Obszar chronionego krajobrazu

Około 10,7% powierzchni gminy Ciechanowiec (16,8 % powierzchni miasta) leży w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Bugu i Nurca” ustanowionego Uchwałą Nr X/46/82 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łomży z dnia 27 kwietnia 1982 r., zmienioną Rozporządzeniem Nr 14/98 Wojewody Łomżyńskiego z dnia 19 maja 1998 r., Rozporządzeniem Nr 17/04 Wojewody Podlaskiego z dnia 16 września 2004 r., Rozporządzeniem Nr 13/05 Wojewody Podlaskiego z dnia 25 lutego 2005 r. oraz Uchwałą Nr XXIII/202/16 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 21 marca 2016 r.

Obszar zajmuje powierzchnię 3 778 ha (w tym na obszarze gminy 2 155,07 ha, z czego 327,36 ha w granicach miasta) i położony jest na terenie 3 gmin – Ciechanowiec, Perlejewo (powiat siemiatycki, województwo podlaskie) i Nur (powiat ostrowski, województwo mazowieckie). Wraz z Nadbużańskim Parkiem Krajobrazowym, Parkiem Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu” oraz Obszarami Chronionego Krajobrazu: „Nadbużańskim” i „Doliną Bugu” stanowi połączony kompleks obszarów chronionych doliny Bugu. Ze względu na swoje walory przyrodnicze rzeka Nurzec została zaliczona do Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-POLSKA, jako 48 krajowy korytarz ekologiczny.

Zgodnie z uchwałą z 2016 r. na Obszarze wprowadza się czynną ochronę ekosystemów, realizowaną w ramach racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, w celu zachowania różnorodności biologicznej siedlisk przyrodniczych występujących w dolinach Bugu i Nurca oraz na Wysoczyźnie Drohickej.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Ciechanowiec znajduje się trzydzieści sześć obiektów objętych ochroną w formie pomnika przyrody. Dwadzieścia trzy obiekty zlokalizowane są w granicach miasta, przy czym większość na terenie Muzeum Rolnictwa. Trzynaście obiektów znajduje się w wiejskiej części gminy.

W dokumencie nie wskazano lokalizacji, skali oraz planu konkretnych działań, które mają służyć osiągnięciu celów zawartych w projekcie strategii, jednakże na tym etapie można stwierdzić, iż nie przewiduje się w ramach realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ciechanowiec na lata 2017-2030” negatywnego oddziaływania na ww. obszary objęte ochroną, ich przedmioty ochrony oraz integralność.